

SALUT DIA MUNDIAL DE LA SIDA

Educació i memòria

TRAJECTÒRIA • Gais Positius, que va començar als vuitanta com un grup de dol, ha diversificat la tasca, que “ja no se centra a aprendre a morir sinó a aprendre a viure” **REPTES** • El seu president, Quim Bruguera, que fa més de 30 anys que conviu amb el VIH, insisteix que cal continuar lluitant contra l'estigma i demana que s'agiliti el pacte social pera posar fi a la discriminació

Virtudes Pérez
BARCELONA

Quim Roqueta conviu amb el VIH des dels 22 anys. Ara en té 54 i és el president de Gais Positius, una entitat que va néixer com un grup de dol als anys vuitanta, en els pitjors moments de la pandèmia, quan la gent es moria, i que s'ha anat professionalitzant per adaptar-se a les noves necessitats del col·lectiu. N'està content perquè els avenços biomèdics han convertit la infecció pel virus de la sida en una malaltia crònica, però es resisteix a llançar la tovallola en el seu activisme. Per dos motius: el primer és que encara hi ha molta gent discriminada pel fet d'haver-se infectat i el segon, i per ell fonamental, que cal fer molta pedagogia també contra l'oblit. “Les generacions més joves, les que no han vist en directe els estralls que feia la sida, han de saber que tots els avenços aconseguits en aquests 40 anys han estat possibles perquè molta gent que es moria va lluitar”, subratlla.

Encara recorda el dia en què es va fer la prova. Anava a acompanyar un amic i va aprofitar. “A ell li va donar negatiu i a mi, positiu”, explica. Es va enfonsar. Les coses no eren com ara. No sabia què fer ni on anar. “Les imatges que teníem aquí eren les que ens arribaven sobre tot dels Estats Units. Vèiem que la gent es moria. Era l'època del Reagan, la Thatcher i el papa Wojtyła, amb missatges molt criminalitzadors que et feien sentir culpable.” Va començar a informar-se. Necessitava compartir-ho. Així va arribar a Gais Positius, una entitat que va néixer com un grup d'ajuda dins de la Coordinadora Gai-Lesbiana, que va impulsar l'any 1986 l'activista Jordi Petit. “Quan hi va començar a haver l'explosió de la sida, van començar a arribar homes a qui havien detectat la infecció i que no sabien què era. Gent malalta, afectada. I se'ls va donar un espai on es trobaven un cop a la setmana. Va ser l'origen de Gais Positius, que no es va crear formalment fins l'any 1994.” Al principi era només un grup de suport, un grup de dol. “Era molt trist, molt dur. Una setmana parlaves amb una persona i a la següent, quan preguntaves per ella, et deien: «Doncs mira, ahir la vam enterrar.»”

L'estigma i la pressió social eren molt grans. Roqueta recorda la gent

Quim Roqueta, president de Gais Positius, al Centre LGTBI de Barcelona, on tenen la seu ■ JOSEP LOSADA

Centre LGTBI

Gais Positius és una de les entitats que tenen la seu al Centre LGTBI de Barcelona, inaugurat el gener de l'any 2019 al número 22 del carrer Comte Borrell i dirigit per la Plataforma d'Entitats LGTBI de Catalunya.

que va morir de sida però també la que va morir d'incomprensió o de soledat. Casos colpidors, com el d'un noi que anava al grup de dol amb la seva parella i a qui, quan aquesta va morir, la família va fer fora de casa. “Es va quedar al carrer. Ell estava físicament bé. Però es va acabar suïcidant, i això s'ha de poder explicar, que hi ha molta gent que va morir de l'estigma, de la discriminació social.”

Avui les millors biomèdiques, molt importants des de l'any 1996, amb la triteràpia, han permès que una persona amb VIH ja no hagi de pensar en la mort. “Pensa que quan em van dir que tenia VIH no sabia si

arribaria a veure les olimpíades. Gràcies a la medicació, va arribar un moment que de fer tallers per aprendre a morir vam començar a fer tallers per aprendre a viure amb el virus”, subratlla. Gais Positius va crear diverses assessoreries, no només per a qüestions psicològiques i de salut, també per a aspectes jurídics, laborals, socials. “Hi havia molts buits legals i al principi també donàvem suport en el tema dels tractaments, que al principi tenien molts efectes secundaris. Van ser anys de lluita, també amb molt patiment, fins que la Seguretat Social va incorporar la reparació facial per a

les persones que havien tingut dis-tròfia facial.

Però, tot i els avenços, Roqueta insisteix que la discriminació, encara que de manera velada, continua. “Fins fa poc les persones amb VIH no podien accedir a les forces i cossos de seguretat. No podien accedir a assegurances. La gent havia de dir mentides. No et donaven hipoteques. En aquest sentit i sobre el paper s'ha avançat, però continuem rebent denúncies de gent a qui posen l'última al dentista, de persones a qui neguen els implants capil·lars. A nivell social queda molt per fer”, assenyala.

En aquest sentit, Roqueta insisteix en la necessitat de signar un pacte nacional contra l'estigma que incorpori a tots els sectors de la societat, empreses, sindicats i col·legis professionals. L'any 2014, després de les retallades, es va signar un acord nacional per fer front al VIH a Catalunya. Dins d'aquest acord hi figurava el mandat de fer un pacte so-

“Els avenços aconseguits en 40 anys han estat possibles perquè molta gent que es moria va lluitar”

cial per posar fi a l'estigma. Però set anys després el pacte continua sense haver-se signat. “És molt lent i s'hi està treballant, però és important arribar a tenir aquest pacte, perquè hem pogut fer canvis legislatius però encara ens cal canviar l'imaginari de la gent, canviar missatges molt interioritzats.”

Gais Positius insisteix en la necessitat de fer campanyes de sensibilització. “Alguna cosa no s'ha fet bé. És important que tant a nivell de l'Estat com de la Generalitat es facin campanyes de conscienciació, que se'n parli a les escoles, que estigui als llibres d'història”, insisteix Roqueta. “Que la gent no obli els morts, que la gent tirava les cendres als jardins de la Casa Blanca”, hi afegeix l'activista, per qui és fonamental fer pedagogia i encara més en uns moments en què el discurs de l'odi, vinculat a l'ascens de l'extrema dreta, torna a emergir amb força. “Cal reivindicar tota la lluita que ens ha permès arribar fins aquí. El paper crucial de molta gent que va morir. I sobretot, molta pedagogia, perquè la PrEp, els pactes socials i les millors biomèdiques no serveixen de res sense aquesta educació.” ■